

Asia: VN/2037/2021

STM:n täydentävä lausuntokierros: valtakunnallisen lääkityslistan edellyttämät muutokset lakiin sähköisestä lääkemääräyksestä ja lakiluonnokseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Muodostaako ehdotettava asiakastietolaki ja lääkemääräyslaki lääkityslistan osalta selkeän, yhdenmukaisen ja ymmärrettävän kokonaisuuden? Perustele vastauksesi.

Ei [Asiakastietolain muutosten mukaisesti lääkemääräys määritellään jatkossa potilasasiakirjaksi. Avohuollon apteekkien toiminnassa sovelletaan kuitenkin lakia sähköisestä lääkemääräyksestä. Vaikka lait itsenäisinä ovat ymmärrettäviä, tämä saa aikaan epäselvyyden lakien soveltamisesta apteekkitoiminnassa. Jos farmasian ammattilainen käsittelee lääkemääräystä apteekissa, onko se yhä potilasasiakirja, ja mitä se käytännössä apteekin toiminnassa ja velvoitteiden toteuttamisessa tarkoittaa? Entäs jos tieto toimitettavasta lääkkeestä kulkee verkkoapteekkijärjestelmään, onko se yhä potilasasiakirja ja muodostuuko verkkoapteekille samat velvoitteet kuin potilastietojärjestelmille? Kokonaisuus ei ole selkeä ja ymmärrettävä. Avoapteekkien toimintaa säädellään useassa lainsäädännössä. Lainsäädännön selkeyden vuoksi olisi mielekästä, että apteekin reseptin käsittelyä koskeva säätely olisi samassa muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa.]

Ovatko lääkityslistan muodostumisen ja käytön periaatteet löydettävissä riittävällä ja ymmärrettävällä tavalla tästä säädöskokonaisuudesta. Perustele vastauksesi.

Ei [Ks. vastaus ensimmäiseen kysymykseen.]

Onko lääkemääräyslain (2 §) soveltamisala mielestäsi selkeä? Perustele vastauksesi.

Ei [Farmaseuttisen työn kannalta on epäselvää mitä lainsäädäntöä kulloinkin noudatetaan.]

Onko ehdotus mielestäsi kannatettava? Perustele.

Kyllä [Uusi määritelmä on kannatettava, mutta sitä tulisi kuitenkin selkeyttää. Farmaseuttisen työn kannalta (käyttöoikeudet) lääkemääräyksen määrittelemisen potilasasiakirjaksi on ongelmallista (ks. vastaus ensimmäiseen kysymykseen).]

Onko ehdotus mielestäsi kannatettava? Perustele.

Kyllä [Lääkitysturvallisuuden kannalta on tärkeää, että lääkäri näkee paitsi ajantasaisen lääkitystiedon, myös aikaisemmat lääkkeet (esim. lopetetut lääkkeet) tietyltä aikajänteeltä.]

Onko ehdotus mielestäsi kannatettava? Perustelee.

Kyllä [Käytäntö helpottaisi ajantasaisen lääkitystiedon ylläpitoa ja vähentäisi lääkitykseen liittyviä riskitilanteita, kun käytöstä poistuneita lääkkeitä ei olisi enää mahdollista toimittaa potilaalle. Tietyissä tilanteissa, kuten annosjakelussa, tulisi pystyä ajastamaan lopettamismerkintä tulevaisuuteen. Lääkemääräyksen mitätöinti saattaa estää asiakkaalle välttämättömän lääkkeen toimittamisen, esimerkiksi jos kyseessä on sovittu siirtymävaihe annoksesta tai lääkevalmisteesta toiseen.]

Onko ehdotus mielestäsi kannatettava? Perustelee.

Kyllä [Lääkehoidon kokonaisuuden ja muiden sairauksien huomioimiseksi apteekin tulisi nähdä koko lääkityslistan lisäksi myös tiedot potilaan sairauksista. Tähän liittyen apteekin on perusteltua saada tiedot indikaatioista, tietyistä lääkitysturvallisuuden kannalta tärkeistä laboratorioarvoista ja potilaan riskitiedoista. Lääkkeitä apteekista ja sivuapteekista toimitettaessa on apteekin farmaseuttisen henkilökunnan neuvoilla ja opastuksella pyrittävä varmistumaan siitä, että lääkkeen käyttäjä on selvillä lääkkeen oikeasta ja turvallisesta käytöstä lääkehoidon onnistumisen varmistumiseksi (Läkelaki). Apteekkien tulee tässä yhteydessä huomioida lääkkeen käyttäjän lääkehoidon kokonaisuus, sairaudet ja ikä (Fimean määräys: Lääkkeiden toimittaminen).]

Tulisiko sairaanhoitajalla olla mahdollisuus muuttaa lääkemääräyksen annostusohjetta esityksen mukaisesti? Perustelee.

Kyllä [Oikeus tukisi nykykäytäntöjä ja edesauttaisi ajantasaisen ja oikean annoksen näkymistä reseptikeskuksessa ja sitä kautta myös apteekissa. Tämä edistäisi tarkoituksenmukaista lääkehoitoa, kun todellinen annos näkyisi lääkkeen käyttäjälle toimitettavassa lääkepakkauksessa. Lainsäädännössä ei ole kuitenkaan tarpeen tarkkarajaisesti määrittellä annosmuutosten kirjausoikeuksia tietyille ammattiryhmälle, vaan palvelunantaja voisi antaa oikeuden myös muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle, kuten farmaseutille/proviisorille.]

Kommenttejanne STM:lle ehdotetusta asetuksenantovaltuutuksesta.?

-

Muita kommentteja lakiehdotukseen?

Turvallisen lääkehoidon toteuttaminen edellyttää tiettyjen, rajattujen asiakastietojen tarkastelua. Tarvittavien käyttöoikeuksien säätämiseksi sekä avohuollon apteekin että sairaala-apteekin tehtävät tulee tunnistaa asiakastietolaissa.

Ehdotamme lisättäväksi, että lääkärin tulee lääkemääräyksen kirjaamisen yhteydessä tarkistaa apteekkien toimitusmerkinnöistä lääkkeisiin liittyvät mahdolliset huomiot. Toimitusmerkinnöistä lääkäri saa myös kuvan onko potilas käyttänyt lääkettä aikaisemmin ja onko käyttö ollut ohjeiden mukaista.

Lääkityslistan vaiheittaisen etenemisen kannalta on tärkeää, että lainsäädäntö ei rajoita liikaa toteutuksen organisointia ja toimintoja.

Kallio Sonja
Suomen Apteekkariliitto